

Suvestinė redakcija nuo 1997-07-01 iki 1998-02-28

Nutarimas paskelbtas: Žin. 1994, Nr. [91-1781](#), i. k. 0941100NUTA00001156

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

**DĖL VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ SKYRIMO IR MOKĖJIMO
NUOSTATŲ PATVIRTINIMO**

1994 m. lapkričio 18 d. Nr. 1156
Vilnius

Vadovaudamasi 1994 m. liepos 18 d. Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatus (pridedama).
2. Nustatyti, kad Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatai, patvirtinti šiuo nutarimu, įsigalioja nuo 1995 m. sausio 1 dienos.
3. Suteikti Valstybinio socialinio draudimo valdybai teisę aiškinti Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatus.
4. Pripažinti netekusiais galios nuo 1995 m. sausio 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimus pagal pridedamą sąrašą.

MINISTRAS PIRMININKAS

ADOLFAS ŠLEŽEVIČIUS

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS

MINDAUGAS MIKAILA

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1994 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. 1156

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ SKYRIMO IR MOKĖJIMO NUOSTATAI

BENDROJI DALIS

1. Valstybinės socialinio draudimo pensijos (toliau vadinama – pensijos) skiriamos ir mokamos vadovaujantis 1994 m. liepos 18 d. Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymu Nr. I-549 (toliau vadinama – Pensijų įstatymas) ir šiais nuostatais.

2. Valstybiniu socialiniu pensijų draudimu privalomai draudžiami šie Pensijų įstatymo 2 straipsnyje nurodytieji asmenys:

2.1. asmenys, dirbantys pagal darbo sutartį, taip pat dirbantys narystės pagrindu renkamos institucijose, ūkinėse bendrijose, žemės ūkio bendrovėse arba kooperatinėse organizacijose ir gaunantys atlyginimą už darbą;

2.2. Vidaus reikalų ministerijos, policijos ir kitų vidaus reikalų įstaigų pareigūnai, vidaus tarnybos dalinių karininkai, liktinės tarnybos puskarininkiai ir kareiviai, taip pat prokuratūros pareigūnai;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, *Žin.*, 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

2.3. tikrosios krašto apsaugos tarnybos karininkai, liktinės tarnybos puskarininkiai ir kareiviai;

2.4. valstybės saugumo pareigūnai;

2.5. individualių (personalinių) įmonių savininkai ir jiems prilyginti savarankiškai dirbantys asmenys.

Nurodytiesiems šiame punkte individualių (personalinių) įmonių savininkams prilyginami advokatai ir notarai;

2.6. ūkininkai ir pilnamečiai jų šeimų nariai, dirbantys ūkyje;

2.7. tikrosios krašto apsaugos tarnybos prievolinkai (būtiniosios tarnybos kariai).

2.8. motina arba tėvas, turintys vaiko nuo vienerių iki trejų metų priežiūros atostogas

Papildyta papunkčiu:

TAR pastaba. Punktas taikomas nuo 1996 m. sausio 1 dienos

Nr. [1526](#), 1995-12-05, *Žin.*, 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

PENSIJŲ RŪŠYS

3. Pensijų įstatymo 5 straipsnyje numatyta asmenų teisė pasirinkti pensijos rūšį.

Asmenims, kuriems buvo paskirta ištarnauto laiko pensija, įgijus teisę gauti senatvės arba invalidumo pensijas, pagal jų pasirinkimą mokama viena iš šių trijų pensijų.

Našlių ar našlaičių pensija mokama kartu su ištarnauto laiko pensija.

Našlių pensija už mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. sutuoktinį mokama kartu su pačios našlės ar našlio valstybine socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensija.

Maitintojo netekimo pensija, apskaičiuota pagal galiojusius iki 1995 m. sausio 1 d. pensijų įstatymus, nemokama kartu su pačios našlės ar našlio valstybine socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensija. Maitintojo netekimo pensijas gaunančių našlių pasirinkimu vietoj maitintojo netekimo pensijos jos (jie) gali gauti našlės ar našlio pensiją kartu su savo pačių senatvės ar invalidumo pensija.

Asmenims, turintiems teisę gauti arba gaunantiems valstybines maitintojo netekimo pensijas už mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. maitintoją ir tuo pat metu turintiems teisę gauti valstybines

socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensijas, skiriama pagal jų pasirinkimą viena iš šių pensijų, jeigu įstatymų nenumatyta kitaip.

Punkto pakeitimai:

Nr. [623](#), 1997-06-16, Žin., 1997, Nr. 58-1349 (1997-06-20), i. k. 0971100NUTA00000623

PENSIJŲ SANDARA

4. Pensijos sandarą apibrėžia Pensijų įstatymo 6 straipsnis.

Pagrindinė pensijos dalis apskaičiuojama pagal visą apdraustojo asmens turimą valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą (toliau vadinama – stažas), kurį sudaro stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu; stažas, įgytas dirbant savarankiškai; savanoriškai apsidraudusių asmenų (Pensijų įstatymo 2 straipsnio antroji dalis) stažas.

STAŽAS

5. Apdraustojo asmens stažas nustatomas ir apskaičiuojamas pagal Pensijų įstatymo 8–11 ir 52 straipsnius.

6. Pensijų įstatymo 8 straipsnio antrosios dalies 2 punkte nurodytų bedarbio pašalpų gavimo laikas įskaitomas tik draustiems nuo nedarbo asmenims. Iki bus priimtas Lietuvos Respublikos draudimo nuo nedarbo įstatymas, draustaisiais nuo nedarbo laikomi asmenys, turintys teisę gauti bedarbio pašalpą pagal Lietuvos Respublikos bedarbių rėmimo įstatymo 15 straipsnio pirmąją dalį, t. y. asmenys, kurie per pastaruosius 3 metus ne mažiau kaip 24 mėnesius dirbo pagal darbo sutartį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [623](#), 1997-06-16, Žin., 1997, Nr. 58-1349 (1997-06-20), i. k. 0971100NUTA00000623

7. Apskaičiuojant asmens stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, kaip numatyta Pensijų įstatymo 9 straipsnyje, į uždarbio ir kitų pajamų, nuo kurių įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, sumą įskaitomos ir gautosios valstybinio socialinio draudimo ligos (laikinojo nedarbingumo), motinystės bei draudimo nuo nedarbo bedarbio pašalpos.

8. Kaip nurodyta Pensijų įstatymo 11 straipsnio trečiojoje dalyje, stažas išreiškiamas metais ir skaičiuojamas keturių ženklų po kablelio tikslumu. Stažo dalis, apskaičiuota dienomis, išreiškiama mėnesiais, dienų skaičių dalijant iš 30. Dienų likutis apvalinamas iki viso mėnesio, jeigu yra daugiau kaip 15 dienų, o 15 ir mažiau dienų atmetama.

9. Pensijų įstatymo 52 straipsnyje nurodytieji stažui prilyginami laikotarpiai iki 1995 m. sausio 1 d. įskaitomi į stažą pagal faktinę jų trukmę.

10. Pensijų įstatymo 52 straipsnio pirmosios dalies 1 punkte nurodytasis darbininkų ir tarnautojų darbo laikas į stažą įskaitomas nepriklausomai nuo jo pobūdžio bei trukmės ir nuo pertraukų trukmės. Į darbo laiką įskaitomas ir darbininkų bei tarnautojų ligos (laikinojo nedarbingumo), motinystės (nėštumo ir gimdymo, taip pat vaiko iki 3 metų priežiūros, bet ne ilgiau kaip iki atleidimo iš darbo) pašalpų gavimo laikas. Jeigu liga (laikinasis nedarbingumas) prasidėjo asmens darbo laikotarpiu ir tęsėsi po atleidimo iš darbo, į stažą įskaitomas ir ligos (laikinojo nedarbingumo) laikas po atleidimo iš darbo.

11. Pensijų įstatymo 52 straipsnio pirmosios dalies 1 punkte nurodytasis kolūkio narių darbo kolūkiuose laikas į stažą įskaitomas šia tvarka:

11.1. darbo laikas iki 1966 m. sausio 1 d. įskaitomas nepriklausomai nuo to, ar buvo išdirbtas nustatytas darbo dienų (darbadienių) minimumas;

11.2. po 1966 m. sausio 1 d. įskaitomi metai, kuriais išdirbtas nustatytas darbo dienų (darbadienių) minimumas, ir metai, kuriais nustatytas darbo dienų (darbadienių) minimumas neišdirbtas dėl pateisinamų pagal kolūkio valdybos ar visuotinio kolūkiečių susirinkimo nutarimus priežasčių;

11.3. jeigu po 1966 m. sausio 1 d. nustatytas darbo dienų (darbadienių) minimumas neišdirbtas be pateisinamų pagal kolūkio valdybos ar visuotinio kolūkiečių susirinkimo nutarimus

priežasčių arba šios priežastys nebuvo svarstytos, arba nėra duomenų apie tai, koks buvo nustatytas darbo dienų (darbadienių) minimumas, į stažą įskaitomas faktiškai dirbtų dienų skaičius;

11.4. kolūkio narėms, kurioms buvo mokamos motinystės (nėštumo ir gimdymo) pašalpos, į stažą įskaitomas vaiko iki 3 metų priežiūros laikas, bet ne ilgiau kaip iki išstojimo iš kolūkio narių.

12. Pensijų įstatymo 52 straipsnio pirmosios dalies 1 punkte nurodytų kitų asmenų, kurie pagal galiojusius įstatymus turėjo būti draudžiami valstybiniu socialiniu draudimu, darbo laikas, įskaitytinas į valstybinio socialinio draudimo stažą, nustatytas šių nuostatų 1 priede.

13. Pensijų įstatymo 52 straipsnio pirmosios dalies 2 punkte nurodytas kūrybinės veiklos laikas įskaitomas į stažą nuo tos dienos, kai buvo paskelbtas ar pirmą kartą viešai atliktas arba eksponuotas autoriaus kūrinys.

14. Stažui, nurodytam Pensijų įstatymo 52 straipsnio antrosios dalies 3 punkte, prilyginama apdraustųjų (dirbančiųjų) asmenų motinystės (nėštumo ir gimdymo, taip pat vaiko iki 3 metų priežiūros, bet ne ilgiau kaip iki atleidimo iš darbo) pašalpų gavimo laikas.

15. Stažas po 1994 m. sausio 1 d., o karinės tarnybos laikas – po 1995 m. sausio 1 d. įrodomas Valstybinio socialinio draudimo valdybos teritorinių skyrių (toliau vadinama – socialinio draudimo skyriai) pažymėjimais, išduotais remiantis šiuose skyriuose esančia draudžiamųjų įskaita.

16. Bedarbio pašalpos gavimo laikas draustiems nuo nedarbo asmenims po 1995 m. sausio 1 d. įrodomas socialinio draudimo skyrių pažymėjimais, išduotais remiantis šiuose skyriuose esančia draudžiamųjų įskaita.

Punkto pakeitimai:

Nr. [623](#), 1997-06-16, Žin., 1997, Nr. 58-1349 (1997-06-20), i. k. 0971100NUTA00000623

17. Pensijų įstatymo 52 straipsnyje išvardytieji valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui prilyginami laikotarpiai įrodomi:

17.1. darbo knygelėmis;

17.2. darbo stažo pažymėjimais, darbdavių išduotais remiantis archyviniais dokumentais;

17.3. sistemos, kurioje asmuo dirbo, aukštesniųjų įstaigų pažymėjimais, išduotais remiantis archyviniais dokumentais;

17.4. archyvinių įstaigų pažymėjimais;

17.5. kariniais liudijimais arba Krašto apsaugos ministerijos išduotais karinės tarnybos trukmės pažymėjimais

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [623](#), 1997-06-16, Žin., 1997, Nr. 58-1349 (1997-06-20), i. k. 0971100NUTA00000623

17.6. atsiskaitomosiomis knygelėmis ir profesinių sąjungų narių bilietais, jeigu nėra kitų dokumentų, įskaitant į stažą laiką, kai šiuose dokumentuose yra žymos apie darbo užmokesčio išmokėjimą ar nario mokesčio priklausomai nuo darbo užmokesčio sumokėjimą;

17.7. kūrybinių sąjungų valdybų, sekretoriatų nutarimais (Pensijų įstatymo 52 straipsnio pirmosios dalies 2 punkte nurodytiems asmenims);

17.8. samdytojo pažymėjimu, kai asmuo, iki 1991 m. birželio 1 d. dirbęs pas pavienį samdytoją, negali gauti archyvinės įstaigos pažymėjimo apie darbo sutarties įregistravimą, dalyvaujant profesinei sąjungai, ar apie profesinės sąjungos nario mokesčio mokėjimą. Samdytojo pažymėjimas privalo būti paliudytas notariškai ir patvirtintas socialinio draudimo skyriaus patikrinimo aktu;

17.9. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Vidaus reikalų ministerijos išduotais pažymėjimais – Pensijų įstatymo 52 straipsnio antrosios dalies 7 ir 8 punktuose nurodytas laikas. Nesant archyvinių dokumentų, 52 straipsnio antrosios dalies 8 punkte nurodyto laiko trukmę nustato teismai;

17.10. motinoms – vaikų invalidų iki 16 metų auginimo ir slaugos namuose laikas (Pensijų įstatymo 52 straipsnio trečiosios dalies 1 punktas) ir šeimos nariams – I grupės invalido slaugos namuose laikas (Pensijų įstatymo 52 straipsnio trečiosios dalies 2 punktas) iki 1995 m. sausio 1 d. – socialinio draudimo skyriaus vedėjo (arba jo pavaduotojo) sprendimu, pridodant valstybinės

medicininės socialinės ekspertizės komisijos pažymėjimą, įrodantį buvimo I grupės invalidu laiką, arba gydytojų konsultacinės komisijos pažymėjimą, įrodantį buvimo vaiku – invalidu laiką.

17.11. visų tradicinių Lietuvoje bažnyčių ir religinių organizacijų dvasininkų tarnybos laikas – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos nustatyta tvarka bažnyčių ir religinių organizacijų pažymomis, išduotomis remiantis dokumentais

Papildyta papunkčiu:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, *Žin.*, 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

18. Jeigu nėra dokumentų apie turimą iki 1994 m. sausio 1 d. stažą ir negalima jų gauti dėl to, kad visiškai likviduota įmonė, įstaiga, organizacija ar nėra archyvinių dokumentų, stažą, trūkstantį iki būtinojo, pagal dviejų ar daugiau liudytojų parodymus nustato socialinio draudimo skyriaus vedėjas (arba jo pavaduotojas). Jeigu dokumentai apie darbą ar uždarbį yra išlikę, o duomenų apie asmens darbą nėra, stažas pagal liudytojų parodymus nenustatomas.

Nustatant stažą pagal liudytojų parodymus, būtina, kad liudytojai visą įrodomą laiką būtų dirbę kartu su pareiškėju vienoje įmonėje, įstaigoje, organizacijoje ir dokumentu patvirtintų savo darbo faktą.

Asmens prašymu socialinio draudimo skyriaus vedėjas (arba jo pavaduotojas) gali nustatyti stažą pagal liudytojų parodymus taip pat ir iki atsirandant teisei į pensiją.

Socialinio draudimo skyriaus vedėjo (arba jo pavaduotojo) sprendime dėl stažo nustatymo turi būti nurodyta, kurioje konkrečioje įmonėje, įstaigoje, organizacijoje, nuo kada ir iki kada, kokį darbą asmuo dirbo.

DYDŽIAI PAGRINDINEI IR PAPILDOMAI PENSIJOS DALIMS APSKAIČIUOTI

19. Asmens draudžiamosios pajamos nustatomos ir draudžiamųjų pajamų koeficientai apskaičiuojami pagal Pensijų įstatymo 13, 15, 16, 53 ir 54 straipsnius.

Apdraustojo asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas kaip svertinis šio asmens metinių draudžiamųjų pajamų koeficientų vidurkis pagal Pensijų įstatymo 16 ir 54 straipsniuose nurodytus metus bei jų skaičių. Nustatant svertinį vidurkį, kiekvienų skaičiuojamų metų asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas dauginamas iš įskaitytos į stažą, kai buvo dirbta pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, tų metų dalies. Gautų sandaugų suma dalijama iš viso stažo, įgyto dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, per tuos metus, kuriems vidurkis skaičiuotas.

20. Kalendorinių metų draudžiamosios pajamos – tai asmens pajamos, gautos nuo atitinkamų metų sausio 1 d. iki kitų metų sausio 1 dienos.

21. Asmens draudžiamosios pajamos, gautos išėjimo į pensiją metais, asmens pageidavimu gali būti įtraukiamos į asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento skaičiavimą. Kai visą asmens stažą sudaro tik stažas, įgytas tais metais, kuriais skiriama pensija, draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas pagal šį stažą.

Jeigu išėjimo į pensiją metų draudžiamosios pajamos įtraukiamos į asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento skaičiavimą, koeficientas apskaičiuojamas šių nuostatų 19 punkte nurodytu būdu, išėjimo metų stažas nustatomas pagal Pensijų įstatymo 9 straipsnio antrąją dalį, o išėjimo metų asmens draudžiamųjų pajamų koeficientui apskaičiuoti naudojamos paskutinės iki išėjimo į pensiją mėnesio patvirtintos vidutinės mėnesinės draudžiamosios pajamos pagal ketvirčio duomenis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1035](#), 1996-09-02, *Žin.*, 1996, Nr. 84-2013 (1996-09-06), i. k. 0961100NUTA00001035

22. Draudžiamosios pajamos nuo 1994 m. sausio 1 d., o Pensijų įstatymo 53 straipsnio antrosios dalies 3 punkte nurodytų asmenų – nuo 1995 m. sausio 1 d. įrodomos socialinio draudimo skyrių pažymėjimais, išduotais remiantis šiuose skyriuose esančia draudžiamųjų įskaita. Iki minėtų datų draudžiamosios pajamos įrodomos darbdavių išduotais pažymėjimais.

23. Į pajamas, kurios Pensijų įstatymo 53 straipsnio pirmosios dalies 1 ir 2 punktuose prilyginamos draudžiamosioms pajamoms, įtraukiamos gautos ligos (laikinojo nedarbingumo) bei motinystės (nėštumo ir gimdymo) pašalpos.

Į asmenų, dirbusių buvusios TSRS įstaigose užsienyje arba tarptautinėse organizacijose bei dirbusių užsienyje buvusios TSRS siuntimu, pajamas, prilyginamas draudžiamosioms pajamoms pagal Pensijų įstatymo 53 straipsnio pirmosios dalies 1 ir 4 punktus, įtraukiamos visų darbo apmokėjimo rūšių piniginės sumos, išmokėtos tuometine tarybine valiuta, jeigu pagal tuo metu galiojusias taisykles nuo jų turėjo būti skaičiuojami valstybinio socialinio draudimo įnašai. Pajamos, gautos užsienio valiuta, neįtraukiamos. Šių asmenų pageidavimu asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas už nurodytąjį laikotarpį gali būti apskaičiuojamas taikant Pensijų įstatymo 54 straipsnio ketvirtosios dalies nuostatas. Tokia pat tvarka įvertinamos ir darbo apmokėjimo rūšys asmenims, dirbusiems Lietuvos Respublikos įstaigose užsienyje arba tarptautinėse organizacijose bei dirbusiems užsienyje Lietuvos Respublikos siuntimu nuo 1990 m. kovo 11 d. iki Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo įsigaliojimo dienos (tai yra iki 1991 m. birželio 1 dienos).

Punkto pakeitimai:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, *Žin.*, 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

24. Pensijų įstatymo 54 straipsnio pirmojoje dalyje pateiktas Statistikos departamento skelbiamas valstybinio sektoriaus, akcinių bei uždarytųjų akcinių bendrovių darbuotojams apskaičiuotas vidutinis mėnesinis darbo užmokestis nurodytas šių nuostatų 2 priede – minimalus ir vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, taikytinas draudžiamųjų pajamų koeficientui apskaičiuoti.

Iki bus paskelbtas 1994 metų valstybinio sektoriaus, akcinių bei uždarytųjų akcinių bendrovių darbuotojams apskaičiuotas vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, 1994 metų metiniam draudžiamųjų pajamų koeficientui apskaičiuoti naudojamas Statistikos departamento paskelbtas tų metų 9 mėnesių vidutinis mėnesinis uždarbis.

25. Jeigu apskaičiuojant draudžiamųjų pajamų koeficientą įskaitomos pajamos, gautos laikotarpiu nuo 1991 m. sausio 1 d. iki 1994 m. sausio 1 d., tai 1991, 1992, 1993 m. metiniai koeficientai apskaičiuojami padalijus atitinkamų metų kiekvieno mėnesio draudžiamąsias pajamas iš atitinkamų metų to mėnesio vidutinio darbo užmokesčio, buvusio Lietuvos Respublikoje. Visų taip apskaičiuotų dalmenų vidurkis laikomas atitinkamų metų metiniu koeficientu.

26. Pensijų įstatymo 54 straipsnio penktojoje dalyje nustatyta tvarka draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas:

asmenims, kurie turi stažą, įgytą iki 1984 m. sausio 1 d., tačiau neturi 5 metų stažo per laikotarpį po šios datos iki 1994 m. sausio 1 dienos;

asmenims, kurie negali gauti duomenų apie draudžiamąsias pajamas dėl to, kad visai (ar iš dalies) neišsaugoti archyviniai dokumentai, arba jeigu jie negali gauti šių duomenų dėl to, kad dirbo buvusios TSRS respublikose, bei asmenims, dirbusiems iki 1991 m. birželio 1 d. pas pavienius samdytojus namų darbininkėmis, asmeniniais vairuotojais, auklėmis ir taip toliau (šių nuostatų 17.8 punkte nustatyta tvarka).

Jeigu visi archyviniai dokumentai apie išmokėtą (priskaičiuotą) atlyginimą išlikę, tačiau juose nėra duomenų apie asmens uždarbį, tokie laikotarpiai, buvę iki 1991 m. birželio 1 d., įtraukiami į pajamų koeficiento apskaičiavimą, imant vietoj pajamų nulį. Tokie laikotarpiai, buvę po 1991 m. birželio 1 d., neįskaitomi į stažą, pagal kurį skaičiuojamas draudžiamųjų pajamų koeficientas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [623](#), 1997-06-16, *Žin.*, 1997, Nr. 58-1349 (1997-06-20), i. k. 0971100NUTA00000623

27. Apskaičiuojant asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą, Pensijų įstatymo 54 straipsnio penktojoje dalyje numatytu atveju gali būti imamas dar ankstesnis dešimtmetis – nuo 1974 m. sausio 1 d. iki 1984 m. sausio 1 dienos. Priėmus sprendimą dėl tokio skaičiavimo, taikomos ir Pensijų įstatymo 54 straipsnio antrojoje dalyje nurodytos koeficiento skaičiavimo taisyklės.

SENATVĖS PENSIJOS

28. Senatvės pensijos skiriamos ir mokamos pagal Pensijų įstatymo 17–24, 51–55 straipsnius.

Pensijų įstatymo 17 straipsnio pirmosios dalies 3 punkto sąlyga netaikoma asmenims, kurie iki pat teisės gauti senatvės pensiją įgijimo gavo kitos rūšies valstybinio socialinio draudimo pensiją.

29. Senatvės pensijos papildoma dalis (Pensijų įstatymo 21 straipsnis) apskaičiuojama pagal formulę $0,005 \times s \times k \times D + 0,005 \times S \times K \times D$, kurioje:

s – stažas, įgytas iki 1994 m. sausio 1 d., apskaičiuotas pagal Pensijų įstatymo 52 straipsnį;

k – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, apskaičiuotas pagal draudžiamąsias pajamas iki 1994 m. sausio 1 dienos;

S – stažas, įgytas po 1994 m. sausio 1 dienos;

K – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, apskaičiuotas pagal draudžiamąsias pajamas nuo 1994 m. sausio 1 dienos;

D – vidutinės mėnesinės draudžiamosios pajamos pagal ketvirčio duomenis, kurios buvo patvirtintos iki to mėnesio, už kurį mokama pensija, pirmosios dienos (Pensijų įstatymo 14 straipsnis).

30. Senatvės pensijos padidinimo dėl atidėto kreipimosi laikas pagal Pensijų įstatymo 24 straipsnį skaičiuojamas ne anksčiau kaip nuo 1995 m. sausio 1 dienos.

Atidėjus kreipimąsi dėl senatvės pensijos padidinimo, asmuo turi teisę pageidauti, kad pensija būtų skiriama taikant Pensijų įstatymo 24 straipsnio pirmojoje, trečiojoje, ketvirtojoje ir penktojoje dalyse numatytą pensijos padidinimą, arba kad pensija būtų skiriama nuo terminų, nurodytų Pensijų įstatymo 39 straipsnio pirmojoje dalyje.

31. Pensijų įstatymo 55 straipsnio antrojoje dalyje nustatyto senatvės pensijos amžiaus lentelė pateikiama šių nuostatų 3 priede.

32. Pensijų įstatymo 55 straipsnio ketvirtojoje dalyje nustatyto būtinojo stažo senatvės pensijai skirti lentelė pateikiama šių nuostatų 4 priede.

INVALIDUMO PENSIJOS

33. Invalidumo pensijos skiriamos ir mokamos pagal Pensijų įstatymo 25–32 ir 51–54 straipsnius.

34. Pagal Pensijų įstatymo 26 straipsnio trečiosios dalies nuostatą Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba turi teisę ginčyti invalidumo nustatymo teisingumą asmeniui, turinčiam teisę gauti invalidumo pensiją. Ginčijama šia tvarka:

34.1. jeigu Valstybinio socialinio draudimo valdybos Medicinos tarnyba nesutinka su teritorinės valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos sprendimu, respublikinė valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija ne vėliau kaip per mėnesį nuo reikalavimo peržiūrėti teritorinės komisijos sprendimą patikrina ligonį ir priima savo sprendimą;

34.2. jeigu Valstybinio socialinio draudimo valdybos Medicinos tarnyba nesutinka ir su respublikinės valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos sprendimu, Lietuvos Respublikos vyriausiasis medicininės socialinės ekspertizės ekspertas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo šios tarnybos reikalavimo peržiūrėti respublikinės valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos sprendimą organizuoja ligonio patikrinimą Konfliktų komisijoje prie Lietuvos Respublikos vyriausiojo medicininės socialinės ekspertizės eksperto. Ši komisija turi priimti savo sprendimą per mėnesį nuo kreipimosi į ją dienos;

34.3. jeigu Valstybinio socialinio draudimo valdybos Medicinos tarnyba nesutinka ir su Konfliktų komisijos išvadomis, ji, suderinusi su Valstybinio socialinio draudimo valdybos direktoriumi (ar jo pavaduotoju), organizuoja ligonio patikrinimą jos sudarytoje nepriklausomų ekspertų komisijoje. Ši komisija sudaroma iš aukštos kvalifikacijos gydytojų ekspertų, kitų

specialistų ir Valstybinio socialinio draudimo valdybos pareigūnų. Nepriklausomų ekspertų komisijos sprendimas, priimtas balsų dauguma, yra galutinis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, *Žin.*, 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

35. Asmenims, kurie iki pat teisės gauti invalidumo pensiją įgijimo gavo kitos rūšies valstybinio socialinio draudimo pensiją, Pensijų įstatymo 27 straipsnio pirmosios dalies 2 punkto sąlyga netaikoma.

36. Pagal Pensijų įstatymo 27 straipsnio pirmąją ir trečiąją bei 28 straipsnio antrąją ir trečiąją dalis nustatomas stažas invalidumo pensijai skirti pateiktas šių nuostatų 5 priede.

37. Iki bus priimtas ir įsigalios Lietuvos Respublikos privalomo valstybinio draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe įstatymas (Pensijų įstatymo 31 straipsnis), invalidumo dėl sužalojimo darbe ar profesinės ligos pensijos skiriamos asmenims, nurodytiems Pensijų įstatymo 2 straipsnio pirmosios dalies 1–4 punktuose. Šiems asmenims netaikomos Pensijų įstatymo 27 straipsnio pirmosios dalies 1 ir 2 punktų sąlygos, 28 straipsnio antrosios ir trečiosios dalies taisyklės ir 29 straipsnio trečiosios dalies 2 punkto nuostata dėl trūkstamo iki senatvės pensijos amžiaus stažo mažinimo proporcingai turimam stažui.

38. Pakeitus invalidumo priežastį – dėl sužalojimo darbe ar profesinės ligos – į bendrąjį susirgimą, minimalaus ir būtinojo stažo reikalavimai nustatomi pagal invalido amžių tuo metu, kai jis pirmą kartą buvo pripažintas invalidu dėl sužalojimo darbe ar profesinės ligos. Tokiu atveju Pensijų įstatymo 27 straipsnio pirmosios dalies 2 punkto sąlyga netaikoma.

Pakeitus invalidumo priežastį dėl bendrojo susirgimo į priežastį dėl sužalojimo darbe ar profesinės ligos, invalidumo pensija skiriama iš naujo. Tokiu atveju Pensijų įstatymo 27 straipsnio pirmosios dalies 2 punkto sąlyga netaikoma.

Punkto pakeitimai:

Nr. [623](#), 1997-06-16, *Žin.*, 1997, Nr. 58-1349 (1997-06-20), i. k. 0971100NUTA00000623

NAŠLIŲ IR NAŠLAIČIŲ (MAITINTOJO NETEKIMO) PENSIJOS

39. Pensijų įstatymo 33–37 straipsniai reguliuoja našlių ir našlaičių pensijų skyrimo už asmenis, mirusius po šio įstatymo įsigaliojimo (pradedant 1995 m. sausio 1 d.), tvarką. Už mirusius iki 1995 m. sausio 1 d. asmenis našlių pensijos skiriamos pagal įstatymo 45¹ straipsnį. Maitintojo netekimo pensijos už asmenis, mirusius iki 1995 m. sausio 1 d., skiriamos pagal galiojusį iki šios datos pensijų įstatymų nuostatas, reglamentavusias maitintojo netekimo pensijų skyrimą. Šios pensijos pagal Pensijų įstatymą neperskaičiuojamos ir mokamos šių nuostatų 3 punkte nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [623](#), 1997-06-16, *Žin.*, 1997, Nr. 58-1349 (1997-06-20), i. k. 0971100NUTA00000623

40. Nustatyta tvarka pripažinus asmenį nežinia kur esančiu, santuokinis bei vaikai turi teisę gauti našlių ar našlaičių pensiją (Pensijų įstatymo 33 straipsnis), jeigu dingęs asmuo teismo sprendimo dėl pripažinimo nežinia kur esančiu įsigaliojimo dieną, o asmenį pripažinus mirusiu – mirties liudijime nurodytą mirties dieną buvo įgijęs Pensijų įstatymo nustatytą teisę gauti valstybinę socialinio draudimo invalidumo pensiją (jeigu būtų tapęs invalidu) ar senatvės pensiją arba tokią pensiją gavo. Šiais atvejais teisės gauti pensiją atsiradimo diena (Pensijų įstatymo 39 straipsnis) laikoma teismo sprendimo dėl pripažinimo nežinia kur esančiu įsigaliojimo diena, o asmenį pripažinus mirusiu – mirties liudijimo išdavimo diena.

Punkto pakeitimai:

Nr. [623](#), 1997-06-16, *Žin.*, 1997, Nr. 58-1349 (1997-06-20), i. k. 0971100NUTA00000623

41. Įvaikiams, gaunantiems našlaičių (maitintojo netekimo) pensiją už tikruosius tėvus, įgijus teisę gauti našlaičių pensiją už mirusius tėvus pagal Pensijų įstatymo 35 straipsnio pirmąją dalį, jų pasirinkimu skiriama pensija arba už tikruosius tėvus, arba už tėvus.

42. Visiems šeimos nariams, turintiems teisę gauti našlių ar našlaičių pensiją, skiriama viena pensija.

Kuriam nors pilnamečiui šeimos nariui pageidaujant, jo pensijos dalis atskiriama ir mokama atskirai. Pensijos dalis atskiriama nuo pirmosios dienos mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį gautas toks prašymas.

PENSIJŲ SKYRIMAS, MOKĖJIMAS IR GINČŲ DĖL PENSIJŲ NAGRINĖJIMAS

43. Pensijų skyrimo ir mokėjimo tvarka bei terminai nustatyti Pensijų įstatymo 38–42 straipsniuose ir šių nuostatų 44–75 punktuose.

44. Prašymą dėl pensijos skyrimo su visais reikiama dokumentais asmuo paduoda nuolatinės gyvenamosios vietos socialinio draudimo skyriui. Šis asmuo turi pateikti skyriui Lietuvos Respublikos piliečio pasą arba leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje.

45. Prie prašymo skirti senatvės pensiją turi būti pridėti:

45.1. dokumentai, įrodantys asmens stažą;

45.2. dokumentai, įrodantys asmens draudžiamąsias pajamas.

46. Prie prašymo skirti invalidumo pensiją turi būti pridėti:

46.1. invalidumo pažymėjimas, išduotas valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos;

46.2. dokumentai, įrodantys asmens stažą;

46.3. dokumentai, įrodantys asmens draudžiamąsias pajamas;

46.4. sužalojimo darbe ar profesinės ligos tyrimo aktas arba kitas oficialus dokumentas apie nelaimingą atsitikimą.

47. Prie prašymo skirti našlių ar našlaičių pensiją turi būti pridėti:

47.1. mirties liudijimas arba teismo sprendimas dėl asmens pripažinimo nežinia kur esančiu;

47.2. dokumentas apie asmens amžių, jeigu tai nenurodyta mirties liudijime;

47.3. dokumentai, įrodantys mirusiojo asmens stažą;

47.4. dokumentai, įrodantys mirusiojo asmens draudžiamąsias pajamas;

47.5. sužalojimo darbe ar profesinės ligos tyrimo aktas, jeigu asmuo mirė dėl šių priežasčių;

47.6. santuokos liudijimas;

47.7. teismo sprendimas dėl faktinės santuokos fakto nustatymo;

47.8. našlaičių gimimo liudijimai;

47.9. mokymo įstaigų pažymėjimai, jeigu našlaičiai, vyresni kaip 18 metų, mokosi;

47.10. valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos išduota invalidumo pažyma, jeigu teisė gauti šią pensiją priklauso nuo invalidumo.

48. Asmuo turi pateikti dokumentų originalus. Socialinio draudimo skyriaus vedėjas (arba jo pavaduotojas) privalo patvirtinti dokumentų, kurių reikia pensijai skirti, nuorašus.

49. Jeigu pateiktame dokumente apie amžių nurodyti tik gimimo metai, be mėnesio, tai gimimo data laikoma tų gimimo metų liepos 1-oji diena.

Tais atvejais, kai stažo dokumentuose nurodyti tik stojimo į darbą arba darbo baigimo metai, be tikslesnių datų (pavyzdžiui, „nuo 1986 iki 1987 metų“), darbo pradžios ir darbo pabaigos data laikoma atitinkamų metų liepos 1-oji diena.

Jeigu stažo dokumente nurodyti tik metai ir mėnuo, be tikslesnės datos, tai data laikoma atitinkamo mėnesio 15-oji diena.

50. Socialinio draudimo skyriai turi teisę reikalauti iš draudėjų, pavienių asmenų ir archyvų dokumentų, kurių reikia pensijai skirti, taip pat tikrinti, ar dokumentai išduoti pagrįstai.

Draudėjai, archyvai, darbo biržos privalo išduoti asmenų ir socialinio draudimo skyrių reikalaujamus dokumentus apie tų asmenų turimą stažą, draudžiamąsias pajamas (darbo užmokestį), išmokėtas valstybinio socialinio draudimo ir draudimo nuo nedarbo pašalpas bei kitus dokumentus, kurių reikia pensijoms skirti.

Dokumentus išdavęs juridinis ar fizinis asmuo atsako už jų teisingumą Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka ir atlygina valstybinio socialinio draudimo biudžetui materialinę žalą, padarytą dėl neteisingai išduotų dokumentų.

51. Socialinio draudimo skyrius, priėmęs prašymą skirti pensiją, išduoda kvitą apie dokumentų priėmimą, nurodydamas jų priėmimo datą.

52. Kreipimosi dėl pensijos data laikoma diena, kurią priimtas prašymas su visais reikiama dokumentais.

Jeigu prašymas skirti pensiją su visais reikiama dokumentais siunčiamas paštu, tai kreipimosi dėl pensijos data laikoma prašymo išsiuntimo diena, pažymėta vietos pašto spaude.

Jeigu prie prašymo pridėti ne visi reikiama dokumentai, socialinio draudimo skyrius per 5 dienas praneša pareiškėjui, kokie dokumentai turi būti pateikti papildomai.

53. Pensijos skiriamos socialinio draudimo skyriaus vedėjo (arba jo pavaduotojo) sprendimu.

54. Sprendimas dėl pensijos skyrimo turi būti priimtas ne vėliau kaip per 10 dienų po prašymo su visais reikiama dokumentais arba papildomų dokumentų gavimo dienos.

55. Atsisakęs skirti pensiją, socialinio draudimo skyrius ne vėliau kaip per 5 dienas po tokio sprendimo priėmimo turi išsiųsti (įteikti) pareiškėjui sprendimo nuorašą. Sprendime nurodoma atsisakymo skirti pensiją priežastis ir šio sprendimo apskundimo tvarka. Asmens pateikti dokumentai grąžinami, o pensijos byloje paliekami šių dokumentų nuorašai.

56. Paskyrus pensiją, pensininkui išduodamas pensininko pažymėjimas, kurio formą nustato Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, *Žin.*, 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

57. Socialinio draudimo skyrius, mokantis pensiją, privalo prieš mėnesį informuoti pensininką apie pensijos skyrimo termino pasibaigimą (Pensijų įstatymo 39 straipsnio trečioji dalis).

Pensijų įstatymo 39 straipsnio ketvirtosios dalies nuostatos dėl pensijos mokėjimo nutraukimo ir vėlesnio jos pratęsimo ar atnaujinimo taikomos tik tais atvejais, kai pensijos mokėjimas nutraukiamas pasibaigus pensijos skyrimo terminui. Jeigu pensijos gavėjas paduoda prašymą dėl tam tikrų priežasčių nutraukti tam tikram laikui pensijos mokėjimą nepasibaigus pensijos skyrimo terminui, pensijos mokėjimas pagal gavėjo paduotą prašymą sustabdomas (ne nutraukiamas) ir vėl gali būti pratęstas gavus atitinkamą gavėjo prašymą. Pensijos mokėjimas tokiu atveju pratęsimas taikant Pensijų įstatymo 39 straipsnio ketvirtosios dalies nuostatas, reglamentuojančias pensijos mokėjimo pratęsimo ar atnaujinimo datą priklausomai nuo to, ar priežastys, dėl kurių pensijos mokėjimas buvo sustabdytas, laikomos pateisinamomis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, *Žin.*, 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

58. Socialinio draudimo skyriaus vedėjas (arba jo pavaduotojas) nusprendžia, ar pateisinamomis laikytinos priežastys, dėl kurių pensijos gavėjas pavėluotai kreipiasi dėl pensijos mokėjimo pratęsimo ar atnaujinimo pagal Pensijų įstatymo 39 straipsnio ketvirtąją dalį. Šios priežastys nurodomos atitinkamame sprendime.

59. Kai pensijos gavėjas dėl pateisinamos priežasties pavėluotai kreipiasi prašydamas pratęsti pensijos mokėjimą, nes praleido pakartotinio tikrinimo laiką, pensija išmokama, jeigu valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija nustato, kad asmuo tuo metu buvo kurios nors grupės invalidas.

60. Jeigu invalidumo pensijos mokėjimas invalidui buvo nutrauktas dėl atgauto darbingumo, tai, vėl pripažinus jį invalidu, anksčiau paskirtos pensijos mokėjimas atnaujinamas, jeigu nuo dienos, kurią buvo nutrauktas pensijos mokėjimas, praėjo ne daugiau kaip 3 metai. Priešingu atveju pensija nustatyta tvarka skiriama iš naujo.

61. Pensijų įstatymo 39 straipsnio ketvirtosios dalies ir šių nuostatų 58–60 punktų taisyklės taikomos ir invalidams, gaunantiems našlių ar našlaičių pensijas.

Jeigu asmuo mirė ne vėliau kaip per 3 metus po tos dienos, kurią jam invalidumo pensijos mokėjimas buvo nutrauktas dėl atgauto darbingumo, laikoma, jog jis buvo įgijęs Pensijų įstatymo nustatytą teisę gauti valstybinę socialinio draudimo invalidumo pensiją, ir šio asmens sutuoktinis bei vaikai turi teisę gauti našlių ir našlaičių pensiją, kaip numatyta Pensijų įstatymo 33 straipsnyje, pagal atnaujintą mirusiojo asmens anksčiau gautą invalidumo pensiją.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, *Žin.*, 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

62. Pensijų sumos, kurios priklausė pensininkui ir kurių jis dėl mirties negavo, išmokamos jį laidojusiems asmenims, jeigu dėl šios pensijos išmokėjimo kreiptasi ne vėliau kaip per 6 mėnesius po pensininko mirties

Punkto pakeitimai:

Nr. [623](#), 1997-06-16, *Žin.*, 1997, Nr. 58-1349 (1997-06-20), i. k. 0971100NUTA00000623

63. Pensininkui mirus, pensija pagal Pensijų įstatymo 39 straipsnio penktąją dalį išmokama jį laidojusiems asmenims, o pensijos dydis už mirties mėnesį skaičiuojamas atsižvelgiant į pensininko draudžiamąsias pajamas, jeigu jis tą mėnesį tokių pajamų turėjo. Į draudžiamąsias pajamas, turėtas iki mirties dienos, atsižvelgiama kaip į viso mėnesio pajamas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [623](#), 1997-06-16, *Žin.*, 1997, Nr. 58-1349 (1997-06-20), i. k. 0971100NUTA00000623

64. Skiriant senatvės pensiją iš naujo pagal Pensijų įstatymo 40 straipsnio pirmąją dalį, į papildomą 3 metų stažą įskaitomas ir stažas, įgytas po pensijos paskyrimo (paskutinio perskaičiavimo) iki 1995 m. sausio 1 dienos.

65. Senatvės pensija gali būti paskirta iš naujo ir tiems asmenims, kuriems ji paskirta neturint būtinojo stažo ir kurie po pensijos paskyrimo (po paskutinio pensijos perskaičiavimo iki 1995 m. sausio 1 d.) įgyja papildomą, ne mažesnę kaip 3 metų stažą, dirbdami savarankiškai arba drausdamiesi savanoriškai.

66. Jeigu pensininkas, kuriam senatvės pensija paskirta neturint būtinojo stažo, po pensijos paskyrimo (po paskutinio pensijos perskaičiavimo iki 1995 m. sausio 1 d.) įgyja būtinąjį stažą, dirbdamas pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, dirbdamas savarankiškai arba drausdamasis savanoriškai, pensija gali būti skiriama iš naujo nepriklausomai nuo to, kad jis po pensijos paskyrimo įgijo mažesnę kaip 3 metų stažą.

67. Skiriant iš naujo invalidumo pensijas pagal Pensijų įstatymo 40 straipsnio antrąją dalį, Pensijų įstatymo 27 straipsnio pirmosios dalies antroji sąlyga netaikoma.

68. Kai asmeniui nustatoma sunkesnio ar lengvesnio invalidumo grupė, naujo dydžio pensija skiriama arba mokama nuo invalidumo grupės pakeitimo dienos.

69. Atsiradus aplinkybėms, dėl kurių pensija didinama (pateikus papildomus dokumentus apie stažą, draudžiamąsias pajamas, turėtas iki pensijos paskyrimo, ir kt.), naujo dydžio pensija skiriama nuo pirmosios dienos mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį pensininkas padavė prašymą padidinti pensiją (su visais kitais būtiniais dokumentais).

Punkto pakeitimai:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, *Žin.*, 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

70. Atsiradus aplinkybėms, dėl kurių pensija mažinama arba baigiama mokėti, pensija mažinama arba baigiama mokėti nuo pirmosios dienos mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį atsirado tokios aplinkybės.

71. Pensiją moka socialinio draudimo skyrius pagal nuolatinę arba faktinę pensininko gyvenamąją vietą. Paslaugos, susijusios su pensijų pristatymu, teikiamos Pensijų įstatymo 38 straipsnio antroje dalyje nustatyta tvarka

Punkto pakeitimai:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, *Žin.*, 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

Nr. [1035](#), 1996-09-02, *Žin.*, 1996, Nr. 84-2013 (1996-09-06), i. k. 0961100NUTA00001035

72. Pensija mokama už praėjusį mėnesį Valstybinio socialinio draudimo valdybos nustatyta tvarka.

Pensijos pristatomos arba persiunčiamos socialinio draudimo lėšomis.

73. Pagal įgaliojimą pensija mokama ne daugiau kaip vienus metus.

Prireikus įgaliojimą gali tvirtinti socialinio draudimo skyriaus vedėjas (arba jo pavaduotojas).

74. Pensininkui keičiant gyvenamąją vietą (išskyrus gyvenamosios vietos pakeitimą socialinio draudimo skyriaus aptarnaujamojoje vietovėje), pensija išmokama už du mėnesius į priekį. Naujosios gyvenamosios vietos socialiniam draudimo skyriui gavus pensijos bylą, pensija toliau mokama nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, už kurį buvo išmokėta pensija pagal ankstesnę gyvenamąją vietą.

Pensininkų išrašymo iš įskaitos senosios gyvenamosios vietos socialinio draudimo skyriuje ir įrašymo į įskaitą pagal naująją gyvenamąją vietą, taip pat pensijų bylų persiuntimo tvarką nustato Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba.

Pensininkui persikeliant nuolat gyventi į kitą valstybę, Pensijų įstatymo 41 straipsnio antrojoje dalyje nurodytais pensijų išmokėjimo už 6 mėnesius į priekį atvejais išvykimo mėnesiu laikomas mėnuo, kurį turintis leidimą emigruoti asmuo buvo išregistruotas iš nuolatinės gyvenamosios vietos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, Žin., 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

Nr. [623](#), 1997-06-16, Žin., 1997, Nr. 58-1349 (1997-06-20), i. k. 0971100NUTA00000623

75. Išskaitos iš pensijų galimos:

remiantis teismo sprendimais, nutartimis, nutarimais ir nuosprendžiais dėl turto išieškojimo, notarų vykdomaisiais įrašais bei kitais sprendimais ir nutarimais, kurie pagal Lietuvos Respublikos įstatymus vykdomi kaip teismų sprendimai;

pensijų įstatymo 42 straipsnio antrojoje dalyje nustatytais atvejais – remiantis socialinio draudimo skyriaus vedėjo (arba jo pavaduotojo) sprendimais – ne daugiau kaip 20 procentų pensijos per mėnesį.

Jokios kitos išskaitos iš pensijų negalimos. Išskaitos iš pensijos dydis skaičiuojamas iš pensininkui išmokėtinos sumos.

Visais išskaitų atvejais pensininkui paliekama ne mažiau kaip 50 procentų pensijos.

Jeigu pensijos mokėjimas nutraukiamas, o visa permokėtos pensijos suma neišieškota, likęs įsiskolinimas išieškomas teismine tvarka.

76. Pagal Pensijų įstatymo 43 straipsnį socialinio draudimo skyriaus vedėjo (arba jo pavaduotojo) sprendimai pensijų klausimais gali būti apskūsti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai bet kuriuo metu, nenustatant terminų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, Žin., 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

77. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba gyventojų skundus nagrinėja laikydamasi terminų, nustatytų Gyventojų pareiškimų, skundų ir pasiūlymų nagrinėjimo valstybės valdymo organuose, įmonėse, įstaigose bei organizacijose tvarkoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. spalio 16 d. nutarimu Nr. 774 „Dėl Gyventojų pareiškimų, skundų ir pasiūlymų nagrinėjimo valstybės valdymo organuose, įmonėse, įstaigose bei organizacijose tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 1992, Nr. [32-995](#)).

Punkto pakeitimai:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, Žin., 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

PENSIJŲ, PASKIRTŲ IKI PENSIJŲ ĮSTATYMO ĮSIGALIOJIMO, PERSKAIČIAVIMO TVARKA

78. Pensijos perskaičiuojamos pagal Pensijų įstatymo 45–50 straipsnius.

79. Pensijos byloje fiksuotu stažu laikomas stažas, nurodytas Pensijų įstatymo 47 straipsnyje. Jeigu pensininkai pageidauja, jie gali papildyti pensijos byloje esančius duomenis apie valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą ir jam prilyginamą stažą. Fiksuotinas pagal naujai pateiktus duomenis stažas įvertinamas pagal buvusias iki šio įstatymo įsigaliojimo stažo apskaičiavimo nuostatas bei laikantis Pensijų įstatymo 47 straipsnio nuostatų.

80. Jeigu į asmens, kuris Antrojo pasaulinio karo metais buvo dirbęs vokiečių okupuotoje teritorijoje, darbo stažą anksčiau galiojusia stažo apskaičiavimo tvarka šis darbo laikas nebuvo įskaičiuotas dėl to, kad asmuo nebuvo dirbęs iki 1941 m. birželio 22 d., asmeniui pateikus vieną iš dokumentų, nurodytų šių nuostatų 17 punkte, vokiečių okupuotoje teritorijoje dirbtas laikas įtraukiamas į fiksuotiną stažą.

81. Pensijos byloje fiksuotu iki 1995 m. sausio 1 d. uždabiu laikomas asmens vidutinis mėnesinis uždarbis, apskaičiuotas pensijos skyrimo (perskaičiavimo) dieną galiojusia tvarka ir įrašytas socialinio draudimo skyriaus (socialinio aprūpinimo skyriaus) vedėjo potvarkyje (pensijų skyrimo komisijos protokole). Fiksuotas uždarbis negali būti perskaičiuojamas pagal naujai pateikiamus duomenis apie tuo laikotarpiu gautas darbo apmokėjimo rūšis.

82. Jeigu pensininkai pageidauja, jie gali pateikti kito laikotarpio duomenis apie uždarbį fiksuotinam vidutiniam mėnesiniam uždarbiui nustatyti buvusią iki šio įstatymo įsigaliojimo tvarką. Tokiais atvejais pensininko vidutinis mėnesinis uždarbis jo pasirinkimu gali būti apskaičiuojamas iš 12 paskutiniųjų paeiliui einančių darbo mėnesių per paskutiniuosius dvejus metus prieš paskiriant pensiją arba iš 60 paeiliui einančių mėnesių per paskutiniuosius 10 metų prieš paskiriant pensiją, arba iš 24 paeiliui einančių darbo po pensijos paskyrimo (perskaičiavimo) mėnesių uždarbio.

83. Nustatant fiksuotiną uždarbį pagal pateiktus kito laikotarpio uždarbio duomenis, į uždarbio vidurkį įtraukiamos visos darbo apmokėjimo rūšys, kurioms buvo priskaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos.

84. Asmenys, kuriems iki 1995 m. sausio 1 d. buvo paskirtos ištarnauto laiko pensijos ir kurie po šios pensijos paskyrimo, bet ne vėliau kaip iki 1995 m. sausio 1 d. buvo sukakę senatvės pensijos amžių (vyrai – 60 metų, moterys – 55 metus) arba buvo invalidais, gali pateikti šių nuostatų 82 punkte nurodytųjų laikotarpių duomenis apie uždarbį. Šiuo atveju atitinkami 12 ar 60 mėnesių laikotarpiai skaičiuojami iki senatvės pensijos amžiaus suėjimo arba iki invalidumo nustatymo dienos.

85. Pensijų įstatymo 45 straipsnio pirmosios dalies nuostata apie galimybę pateikti kito laikotarpio duomenis apie uždarbį buvusią iki šio įstatymo įsigaliojimo tvarka taikoma ir tiems pensininkams, kuriems pensijos buvo perskaičiuotos iš fiksuoto dvejų metų uždarbio, gauto po pensijos paskyrimo (perskaičiavimo).

86. Jeigu asmuo, pateikęs kito laikotarpio duomenis apie uždarbį pensijai perskaičiuoti, visą ar dalį laikotarpio, kurio duomenys pateikiami, buvo dirbęs užsienyje, šiuo laikotarpiu gautos piniginės sumos pagal darbo apmokėjimo rūšis asmens fiksuotinam vidutiniam mėnesiniam uždarbiui apskaičiuoti įtraukiamos šių nuostatų 23 punkto antrojoje pastraipoje nustatyta tvarka

Papildyta skirsnio:

TAR pastaba. Skyriaus „Pensijų, paskirtų iki Pensijų įstatymo įsigaliojimo, perskaičiavimo tvarka“ reikalavimai taikomi nuo 1995 m. spalio 1 dienos.

Nr. [1526](#), 1995-12-05, Žin., 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1994 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. 1156

1 priedas

**ASMENŲ, KURIE PAGAL GALIOJUSIUS ĮSTATYMUS TURĖJO BŪTI DRAUDŽIAMAI
VALSTYBINIU SOCIALINIU DRAUDIMU, DARBO LAIKAS, ĮSKAITYTINAS Į
VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO STAŽĄ**

1. Advokatų darbo laikas juridinėse konsultacijose.
2. Asmenų, dirbusių religinėse organizacijose pagal darbo sutartis, darbo laikas nepriklausomai nuo to, ar ši sutartis buvo sudaryta dalyvaujant profesinei sąjungai.
3. Asmenų, dirbusių pas pavienius samdytojus (namų darbininkų, asmeninių vairuotojų, auklių ir t. t.), darbo laikas.
4. Neetatinių trenerių-dėstytojų, dirbusių vaikų sporto klubuose, sporto bazėse, profesinių sąjungų sporto klubuose ir gavusių valandinį atlyginimą, darbo laikas.
5. Neetatinių spaudos platintojų, gavusių atlyginimą procentais nuo parduotų leidinių vertės, nuolatinio darbo laikas.
6. Neetatinių meno saviveiklos ir kitokių būrelių vadovų darbo laikas klubuose, kultūros namuose bei rūmuose, liaudies kūrybos namuose ir panašiose įstaigose, jeigu šie asmenys dirbo nuolatinį darbą ir gavo nuolatinį atlyginimą.
7. Neetatinių dėstytojų, dirbusių mokykloje arba kursuose ir gavusių valandinį atlyginimą, darbo laikas.
8. Neetatinių laikraščių, žurnalų ir kitų periodinių leidinių bendradarbių, negavusių tam tikro nustatyto mėnesinio atlyginimo, darbo laikas, jeigu jie dirbo nuolatinį darbą kurioje nors leidykloje ir jų gaunamas atlyginimas už šį darbą buvo pagrindinis gyvenimo lėšų šaltinis.
9. Neetatinių gyvulių skerdegų (paruošų organizacijose) ir kailinių žvėrių neetatinių medžiotojų bei žvėrininkystės ūkių darbuotojų darbo pagal rašytinę darbo sutartį laikas, jeigu jie nedirbo kito darbo.
10. Teatrinė žiūrovinių įstaigų neetatinių bilietų platintojų darbo pagal rašytinę darbo sutartį laikas.
11. Neetatinių įgaliotinių vaizduojamojo meno kūriniams platinti darbo pagal rašytinę darbo sutartį laikas.
12. Koncertų ir cirko vaidinimų neetatinių organizatorių darbo laikas, jeigu jie dirbo pagal rašytinę darbo sutartį.
13. Neetatinių lektorių, nuolat dirbusių atitinkamose organizacijose, darbo laikas.
14. Neetatinių vaizduojamojo meno darbuotojų (dailininkų, tapytojų, skulptorių, architektų, grafikų ir t. t.), kurie namuose patys atliko įmonių bei organizacijų užsakymus, darbo laikas.
15. Neetatinių pozuotojų, nuolat dirbusių meno mokyklose, darbo laikas.
16. Mokslinės bei techninės ekspertizės biurų neetatinių ekspertų darbo laikas.
17. Buhalterinės (teisminės-buhalterinės) ekspertizės biurų neetatinių ekspertų darbo laikas.
18. Prekių ekspertizės neetatinių ekspertų darbo laikas, jeigu jiems nustatyta tvarka buvo leista dirbti tą darbą ir jų gaunamas už šį darbą atlyginimas buvo pagrindinis gyvenimo lėšų šaltinis.
19. Neetatinių stenografų, dirbusių laikiną darbą suvažiavimuose, posėdžiuose, konferencijose, stenografavusių paskaitas, pranešimus, literatūros kūrinius ir pan., darbo laikas (išskyrus stenografus, aptarnaujančius privačius asmenis).
20. Grupių neetatinių vadovų, nuolat dirbusių kelionių ir ekskursijų biuruose, darbo laikas, jeigu užmokestis už šį darbą buvo pagrindinis jų gyvenimo lėšų šaltinis.
21. Gatavos produkcijos vagonų neetatinių palydovų darbo laikas.
22. Valstybinio draudimo neetatinių agentų darbo laikas, jeigu jie dirbo tik valstybinio draudimo įstaigose ir surinko nustatytą laisvojo draudimo įmokų sumą.
23. Piemenų, ganiusių gyventojų gyvulius, darbo pagal rašytinę darbo sutartį laikas.

24. Darbo pagal renkamas pareigas visuomeninėse organizacijose, vartotojų kooperacijoje laikas, jeigu darbuotojas gavo už šį darbą atlyginimą.
 25. Verslinės kooperacijos artelės (arba invalidų kooperacijos artelės) nario darbo bendrose dirbtuvėse ar namudininkų darbo laikas, jeigu jie už šį darbą gavo atlyginimą.
 26. Aukštųjų mokyklų studentų ir specialiųjų vidurinių mokyklų moksleivių gamybinės praktikos laikas, jeigu jie dirbo apmokamą darbą arba ėjo apmokamas pareigas.
 27. Asmenų priverstinio gydymo laikas, gydymo ir darbo profilaktoriume laikas.
 28. Laiptinių valytojų, kolektyvinių sodų ir kooperatinių garažų sargų, dirbusių pagal rašytinę darbo sutartį ir gavusių už tai atlyginimą, darbo laikas.
 29. Liaudies meistrų nuolatinio darbo Dailės fondo įmonėse laikas.
 30. Invalidų – psichinių ligonių perkvalifikavimo gydomosiose gamybinėse dirbtuvėse bei įstaigose laikas.
-

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1994 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. 1156

2 priedas

**MINIMALUS IR VIDUTINIS MĖNESINIS DARBO UŽMOKESTIS, TAIKYTINAS
DRAUDŽIAMŲJŲ PAJAMŲ KOEFICIENTUI APSKAIČIUOTI**

(litas)

Metai	Darbo užmokestis		Metai ir mėnuo	Darbo užmokestis	
	minimalus	vidutinis		minimalus	vidutinis
1945	-	0,37	1991 01	0,7	3,12
1950	-	0,54	1991 02	1	3,6
1951	-	0,55	1991 03	1	4,08
1952	-	0,56	1991 04	1	4,56
1953	-	0,58	1991 05	1	5,22
1954	-	0,61	1991 06	2,55	5,9
1955	-	0,63	1991 07	2,55	6,66
1956	0,43	0,65	1991 08	2,55	6,82
1957	0,43	0,69	1991 09	2,55	7,4
1958	0,43	0,71	1991 10	3,5	9,6
1959	0,43	0,72	1991 11	4	13,42
1960	0,43	0,72	1991 12	5	21,65
1961	0,43	0,76	1992 01	6,5	22,79
1962	0,43	0,79	1992 02	9,1	27,98
1963	0,43	0,81	1992 03	9,1	32,4
1964	0,43	0,84	1992 04	12	41,18
1965	0,43	0,9	1992 05	13,7	49,78
1966	0,43	0,94	1992 06	13,7	57,68
1967	0,43	1	1992 07	13,7	61,75
1968	0,6	1,08	1992 08	17	66,19
1969	0,6	1,13	1992 09	17	78,73
1970	0,6	1,2	1992 10	17	82,26
1971	0,7	1,24	1992 11	17	82,96
1972	0,7	1,29	1992 12	17	87,1
1973	0,7	1,34	1993 01	20,4	94,2
1974	0,7	1,38	1993 02	20,4	119,87
1975	0,7	1,42	1993 03	23,5	134,83
1976	0,7	1,52	1993 04	27,1	149,33
1977	0,7	1,55	1993 05	29,8	160,28
1978	0,7	1,57	1993 06	31,3	179,27
1979	0,7	1,6	1993 07	35	191,36
1980	0,7	1,66	1993 08	35	196,19
1981	0,7	1,7	1993 09	38	207,49
1982	0,7	1,75	1993 10	40	225,99
1983	0,7	1,78	1993 11	44	250,23
1984	0,7	1,84	1993 12	48	291,11
1985	0,7	1,9	1994 01	50	309,18
1986	0,7	1,95	1994 02	50	316,6
1987	0,7	2,04	1994 03	50	345,03
1988	0,7	2,23	1994 04	53	330,41
1989	0,7	2,44	1994 05	56	348,51
1990	0,7	2,83	1994 06	56	364,82
			1994 07	56	371,41
			1994 08	56	369,1
			1994 09	56	371,6

Valstybinių socialinio draudimo
pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų
3 priedas
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1995 m. gruodžio 5 d. nutarimo Nr. 1526
redakcija)

SENATVĖS PENSIJOS AMŽIAUS LENTELĖ

Metai	Amžius	
	moterims	vyrams
1995	55 m. 4 mėn.	60 m. 2 mėn.
1996	55 m. 8 mėn.	60 m. 4 mėn.
1997	56 m.	60 m. 6 mėn.
1998	56 m. 4 mėn.	60 m. 8 mėn.
1999	56 m. 8 mėn.	60 m. 10 mėn.
2000	57 m.	61 m.
2001	57 m. 4 mėn.	61 m. 2 mėn.
2002	57 m. 8 mėn.	61 m. 4 mėn.
2003	58 m.	61 m. 6 mėn.
2004	58 m. 4 mėn.	61 m. 8 mėn.
2005	58 m. 8 mėn.	61 m. 10 mėn.
2006	59 m.	62 m.
2007	59 m. 4 mėn.	62 m. 2 mėn.
2008	59 m. 8 mėn.	62 m. 4 mėn.
2009	60 m.	62 m. 6 mėn.

Priedo pakeitimai:

Nr. [1526](#), 1995-12-05, Žin., 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1994 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. 1156
4 priedas

BŪTINOJO STAŽO SENATVĖS PENSIJAI SKIRTI LENTELĖ

Metai	Būtinasis stažas	
	moterims	vyrams
1995	21 m.	26 m.
1996	22 m.	27 m.
1997	23 m.	28 m.
1998	24 m.	29 m.
1999	25 m.	30 m.
2000	26 m.	30 m.
2001	27 m.	30 m.
2002	28 m.	30 m.
2003	29 m.	30 m.
2004	30 m.	30 m.

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1994 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. 1156
5 priedas

STAŽAS INVALIDUMO PENSIJAI SKIRTI

Amžius	Minimalus stažas	Būtinasis stažas	75 procentai skirtumo tarp asmens amžiaus ir 23 metų
23	1	1	0
24	1	2	1
25	1	3	2
26	2	4	2
27	2	4	3
28	2	5	4
29	3	6	5
30	3	6	5
31	3	7	6
32	4	8	7
33	4	8	8
34	4	9	8
35	5	10	9
36	5	10	10
37	5	11	11
38	5	12	11
39	5	12	12
40	5	13	13
41	5	14	14
42	5	14	14
43	5	15	15
44	5	16	16
45	5	16	17
46	5	17	17
47	5	18	18
48	5	18	19
49	5	19	20
50	5	20	20
51	5	20	21
52	5	21	22
53	5	22	23
54	5	22	23
55	5	23	24
56	5	24	25
57	5	24	26
58	5	25	26
59	5	26	27
60	5	26	28
61	5	27	29
62	5	28	29
63	5	28	30
64	5	29	31
65	5	29	32

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1994 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. 1156

**NETEKUSIEJI GALIOS NUO 1995 M. SAUSIO 1 D. LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS SPRENDIMAI**

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1990 m. rugsėjo 27 d. nutarimo Nr. 297 „Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų pensinio aprūpinimo gerinimo įstatymo įgyvendinimo“ (Žin., 1990, Nr.) 2 punktas.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. liepos 17 d. nutarimas Nr. 281 „Dėl Lietuvos Respublikos prokuratūros, vidaus reikalų, valstybės saugumo, krašto apsaugos sistemų, Aukščiausiosios Tarybos Apsaugos skyriaus darbuotojų, pareigūnų ir karių pensinio aprūpinimo tvarkos“ (Žin., 1991, Nr. [23-623](#)).

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. rugpjūčio 26 d. nutarimo Nr. 360 „Dėl TSRS gynybos ministerijos, TSRS vidaus reikalų ministerijos ir TSRS valstybės saugumo komiteto įstaigų darbuotojų socialinės rehabilitacijos bei jų šeimos narių socialinių garantijų“ (Žin., 1991, Nr. [26-727](#)) 1.4 punktas.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. rugsėjo 4 d. posėdžio sprendimas „Dėl pensijų ir priedų prie jų dydžių, pasikeitus minimaliam gyvenimo lygiui“ (protokolo Nr. 71, XI klausimas).

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. balandžio 9 d. nutarimas Nr. 243 „Dėl Pensijų mokėjimo dirbantiems pensininkams tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 1993, Nr. [13-325](#)).

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 2 d. nutarimas Nr. 485 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. liepos 17 d. nutarimo Nr. 281 1.1 punkto paaikškinimo“ (Žin., 1993, Nr. [27-629](#)).

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1526](#), 1995-12-05, Žin., 1995, Nr. 101-2257 (1995-12-13), i. k. 0951100NUTA00001526

Dėl Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų dalinio pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1035](#), 1996-09-02, Žin., 1996, Nr. 84-2013 (1996-09-06), i. k. 0961100NUTA00001035

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. lapkričio 18 d. nutarimo Nr. 1156 "Dėl Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo" dalinio pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [623](#), 1997-06-16, Žin., 1997, Nr. 58-1349 (1997-06-20), i. k. 0971100NUTA00000623

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. lapkričio 18 d. nutarimo Nr. 1156 "Dėl Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo" dalinio pakeitimo